Magiczny Kraków

Kraków wzmacnia system wsparcia dla rodzin

2026-03-27

Kraków inwestuje w przyszłość najmłodszych i młodzieży. Miasto buduje nowe placówki, wspiera rodziców dotacjami i zajęciami ze specjalistami, a jednocześnie rozwija programy dla starszej młodzieży, tworząc kompleksowy system wsparcia dla dzieci i rodzin.

– Kraków wprowadza inicjatywy, które wspierają rodziny w codziennym życiu. Zależy nam, aby rodzice i dzieci mogli w pełni uczestniczyć w życiu miasta, a nasze działania uwzględniają potrzeby mieszkańców na każdym etapie życia – podkreśla prezydent Aleksander Miszalski.

Główne założenia polityki Krakowa wobec najmłodszych mieszkańców to zwiększenie liczby dostępnych miejsc w samorządowych żłobkach, system szerokich dotacji dla placówek niepublicznych, zajęcia ze specjalistami w żłobkach samorządowych. Do końca 2026 roku liczba miejsc w miejskich żłobkach wzrośnie o jedną trzecią, będzie dostępnych niemal 13 tysięcy miejsc, a dostępność opieki przekroczy 50 proc. dzieci w wieku 0–3 lata.

System opieki nad dziećmi do lat 3 w Krakowie opiera się na dwóch filarach: miejskich żłobkach oraz powszechnie dofinansowywanych miejscach niepublicznych. Na terenie Gminy Miejskiej Kraków działa obecnie 409 żłobków, klubów dziecięcych i dziennych opiekunów, oferujących łącznie 12,6 tys. miejsc. W tym systemie funkcjonują 33 żłobki miejskie: 22 samorządowe (2 331 miejsc) oraz 11 prowadzonych na zlecenie miasta (767 miejsc). Uzupełnieniem jest 276 żłobków niepublicznych i 18 klubów dziecięcych, dysponujących łącznie 9,6 tys. miejsc. W Krakowie działa również 82 dziennych opiekunów. Co istotne, ponad 95 proc. miejsc objętych jest miejskim dofinansowaniem.

Podstawę prawną systemu stanowi ustawa z 4 lutego 2011 r. o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3, która przewiduje maksymalnie 10 godzin opieki dziennie na dziecko. Na mocy przepisów miasto może udzielać dotacji celowych podmiotom prowadzącym żłobki, kluby dziecięce i zatrudniającym dziennych opiekunów – decyzja w tej sprawie należy do Rady Miasta.

Kraków korzysta z tej możliwości nieprzerwanie od 2012 roku. W 2026 r. wysokość dotacji dla placówek niepublicznych wynosi 2,90 zł za godzinę opieki na dziecko zamieszkałe w Krakowie (od stycznia do sierpnia) oraz 1,90 zł od września do grudnia. W przypadku dzieci z orzeczeniem o niepełnosprawności stawka wynosi 6,00 zł za godzinę. To realne wsparcie dla rodzin i mechanizm stabilizujący rynek usług opiekuńczych.

Miejskie żłobki stawiają nie tylko na opiekę, ale i wczesne wspomaganie rozwoju. Dzieci korzystają z zajęć z logopedą, psychologiem, pedagogiem specjalnym oraz terapeutą integracji sensorycznej. Specjaliści wspierają rozwój mowy, kompetencje społeczne, adaptację do żłobka oraz wczesne wykrywanie trudności rozwojowych. Placówki uczestniczące w projekcie „Daj szansę” kontynuują zajęcia dla dzieci z niepełnosprawnościami również po zakończeniu finansowania projektowego, współpracując z poradniami i specjalistami, gdyż wczesne wsparcie zwiększa szanse dziecka na harmonijny rozwój i skuteczną edukację w kolejnych etapach życia.

Obecnie miejskie żłobki rozmieszczone są w większości dzielnic – najwięcej w Dzielnicy IV Prądnik Biały (5). Po trzy funkcjonują w Dzielnicach II Grzegórzki, V Krowodrza, VIII Dębniki, XII Bieżanów-Prokocim, XV Mistrzejowice i XVIII Nowa Huta. Są jednak obszary dotąd pozbawione miejskich placówek: VII Zwierzyniec, IX Łagiewniki–Borek Fałęcki, X Swoszowice oraz XVII Wzgórza Krzesławickie.

Przyjmując w maju 2023 r. do realizacji plan budowy żłobków, przeprowadziło rozeznanie w zakresie dostępności do opieki żłobkowej na terenie każdej dzielnicy, zarówno pod kątem działalności żłobków miejskich jak i niepublicznych. Przeprowadzając rozeznanie, wzięto także pod uwagę kwestie związane z zabudową danego regionu, w tym nowymi inwestycjami na które zostały wydane pozwolenia na budowę jak również zgłoszeniami ze strony radnych dzielnicowych i mieszkańców danego rejonu, które były artykułowane na spotkaniach z ówczesnymi władzami Miasta Krakowa.

W rozwijających się częściach miasta powstają nowe placówki; w sumie w latach 2023–2026 powstanie 11 nowych żłobków samorządowych, a istniejąca placówka na os. Willowym 2 przejdzie kompleksową modernizację. Łącznie miasto zyska ponad 1060 nowych miejsc – wzrost o około 33 proc. w stosunku do obecnej liczby miejsc miejskich.

Inwestycje realizowane są w ramach programu „Aktywny Maluch 2022–2029”, finansowanego ze środków Krajowego Planu Odbudowy.

Nowe żłobki powstają m.in. przy ul. Jabłonkowskiej (150 miejsc), ul. Księcia Józefa (120, to pierwszy żłobek w Dzielnicy VII), ul. Działowskiego w Sidzinie, w bezpośrednim sąsiedztwie osiedla Kliny (150), ul. Wróblowickiej (80 – pierwszy w Dzielnicy X), ul. Krzemionki i ul. Rybitwy (po 100), a także w Dzielnicy XVII – przy ul. Niebyłej, ul. Lubockiej/Łuczanowickiej i ul. Wadowskiej, gdzie wcześniej nie było żadnej miejskiej placówki. W Nowej Hucie nowe miejsca pojawią się przy ul. Drożyska i ul. Karaszewicza-Tokarzewskiego, a modernizacja żłobka na os. Willowym zwiększy jego pojemność o 50 dzieci.

Nowe budynki projektowane są z wykorzystaniem technologii modułowej, z naciskiem na energooszczędność i rozwiązania proekologiczne. W części obiektów zaplanowano zielone dachy, ogrody deszczowe, instalacje fotowoltaiczne oraz systemy retencji wód opadowych. Obiekty mają być nie tylko bezpieczne i funkcjonalne, ale także przyjazne środowisku, to inwestycja nie tylko w opiekę, ale i w jakość przestrzeni oraz środowisko.

Władze zakładają, że w 2026 roku liczba miejsc w żłobkach, klubach dziecięcych i u dziennych opiekunów pozwoli objąć opieką ponad połowę krakowskich dzieci w wieku 0–3 lat.

Krakowska polityka wsparcia najmłodszych nie ogranicza się wyłącznie do systemu żłobkowego. Ważnym uzupełnieniem oferty są Kluby Rodziców z dziećmi do lat 3, działające w ramach programu koordynowanego przez Urząd Miasta Krakowa. To miejsca spotkań, integracji i edukacji dla rodziców oraz opiekunów najmłodszych dzieci, a także dla osób oczekujących potomstwa. Kluby tworzą przestrzeń do budowania relacji sąsiedzkich, wymiany doświadczeń i wzajemnego wsparcia, co ma szczególne znaczenie w pierwszych latach rodzicielstwa.

W całym mieście funkcjonuje około 50 takich miejsc, prowadzonych przez organizacje pozarządowe,

instytucje kultury oraz jednostki miejskie. Trzy z Klubów to placówki dla rodziców dzieci ze specjalnymi potrzebami. Program klubów obejmuje warsztaty rozwojowe dla dzieci, spotkania z psychologami czy dietetykami, a także konsultacje dotyczące zdrowia i wychowania. Zdecydowana większość zajęć jest bezpłatna, co sprawia, że Kluby Rodziców stanowią realne wsparcie dla rodzin, które nie korzystają jeszcze ze żłobka lub chcą poszerzyć ofertę aktywności dla swoich dzieci.

Kluby pełnią rolę systemu „miękkiego wsparcia", pomagają rodzicom w adaptacji dziecka do przyszłej opieki instytucjonalnej, wzmacniają kompetencje wychowawcze i budują lokalne sieci wsparcia. W praktyce oznacza to, że krakowski model opieki nad dziećmi do lat 3 nie opiera się wyłącznie na liczbie miejsc, lecz także na towarzyszeniu rodzinie w codziennych wyzwaniach pierwszych lat życia dziecka.

Kraków wspiera rodziny wielodzietne również poprzez realizację gminnego programu „Krakowska Karta Rodzinna 3+", czyli program zniżek w podmiotach miejskich i prywatnych. W 2024 roku programem objętych było 6272 rodziny. W ramach kampanii „Kraków stawia na Rodzinę" organizowany jest plebiscyt pn. „Miejsce Przyjazne Rodzinom z Dziećmi". Jego celem jest zwiększanie na terenie Krakowa liczby miejsc oferujących udogodnienia architektoniczne oraz komfortowe i bezpieczne warunki pobytu rodziców z dziećmi w różnym wieku. Zależy nam, by dzięki takim miejscom rodziny z dziećmi miały możliwość aktywnego uczestniczenia w życiu społeczno-kulturalnym Krakowa.

Kraków stawia na systemowe podejście: łączenie inwestycji infrastrukturalnych z finansowym wsparciem sektora prywatnego i rozbudowaną ofertą specjalistyczną. W centrum tej polityki pozostaje bezpieczeństwo, rozwój i realne wsparcie dla najmłodszych mieszkańców miasta oraz ich rodzin.